

Nota van Inlichtingen 2
in het kader van de Europese aanbesteding taaltrajecten

Leidraadnummer: 2025 WS2452698437

Datum: 9 oktober 2025

1. Inleiding

Deze (laatste) Nota van Inlichtingen 2 maakt deel uit van de Europese aanbesteding taaltrajecten, gepubliceerd op 4 september 2025, onder vermelding van TNO referentienummer 2025 WS2452698437.

De Nota van Inlichtingen 2 geeft een verslag van de vragen, ingediend door de Inschrijvers tot en met 25 september 2025 en de antwoorden van TNO.

De Nota's van Inlichtingen dienen voor het geven van eventuele aanvullingen / wijzigingen op de Aanbestedingsstukken en het doen van mededelingen van de zijde van TNO.

Als Inschrijvers vragen van gelijke strekking gesteld hebben, zijn deze tekstueel toch allemaal opgenomen in deze Nota van Inlichtingen 2 en apart beantwoord. Dit kan dus leiden tot herhalingen van informatie.

Waar in de vraag een bedrijfsnaam vermeld stond, is deze vervangen door een ander woord of begrip om de vragen anoniem te maken.

TNO raadt u aan de gehele Nota van Inlichtingen 2 te lezen.

Alle Informatie in de Nota's van Inlichtingen zijn als vertrouwelijk geclassificeerd en kan alleen gebruikt worden ten behoeve van het doen van een Inschrijving voor onderhavige Aanbesteding.

De Nota's van Inlichtingen worden op TenderNed ter beschikking gesteld via de publicatie op www.tenderned.nl en als een document toegevoegd.

2. Aanvullingen / wijzigingen aanbestedingsstukken

Er zijn de volgende wijzigingen in de aanbestedingsstukken:

1. In paragraaf 8.2 Programma van wensen van de Aanbestedingsleidraad staat vermeld bij "het indienen van de inschrijving op Wens 8.2.1, 8.2.2 en 8.2.3" dat de beantwoording van deze wensen als Bijlage **A02** dient te worden geüpload. Het nummer van de Bijlage is niet correct.
De Inschrijver dient de beantwoording van deze wensen als de Bijlage **A04** te uploaden.
Onze excuses voor het ongemak.
2. Op basis van deze Nota van Inlichtingen 2 is het aantal pagina's voor wens 8.2.1 vermeld in de paragraaf 8.2 Programma van wensen van de Aanbestedingsleidraad gewijzigd. Zie vraag 57 en het antwoord van TNO hierop.

De nieuwe versie betreffende het indienen van inschrijving op Wens 8.2.1, 8.2.2 en 8.2.3 in de paragraaf 8.2 Programma van wensen van de Aanbestedingsleidraad luidt als volgt en deze wijzigingen dienen door de Inschrijver te worden gevolgd:

Indienen inschrijving op Wens 8.2.1

De beantwoording van Wens 8.2.1 mag maximaal twee (2) A4-pagina's omvatten en dit dient als Bijlage **A04**, vrij format, in één pdf, gezamenlijk met de beantwoording van

de andere wensen te worden geüpload.

Met A4 wordt bedoeld een eenzijdig beschreven A4, letterformaat van minimaal 10 punten en regelafstand minimaal 1 en marges rondom van 2,5 cm.

TNO baseert de beoordeling van de antwoorden op het gestelde maximum. Indien de Inschrijving meer dan het gestelde maximaal aantal pagina's per wens zal bevatten, dan worden de boventallige pagina's niet tot de beoordeling toegelaten en buiten beschouwing gelaten. De verwijzingen naar bijlagen mogen geen onderdeel vormen van het antwoord om op deze manier onder het gestelde maximum aantal A4's "uit te komen". Bijlagen mogen geen onderdeel vormen van het antwoord en worden niet meegenomen in de beoordeling. Illustraties, schema's, organogrammen en voorbeeldrapportages kunnen wel onderdeel vormen van het antwoord.

Indienen inschrijving op Wens 8.2.2

De beantwoording van Wens 8.2.2 mag maximaal één (1) A4-pagina omvatten en dit dient als Bijlage **A04**, vrij format, in één pdf, gezamenlijk met de beantwoording van de andere wensen te worden geüpload.

Met A4 wordt bedoeld een eenzijdig beschreven A4, letterformaat van minimaal 10 punten en regelafstand minimaal 1 en marges rondom van 2,5 cm. TNO baseert de beoordeling van de antwoorden op het gestelde maximum. Indien de Inschrijving meer dan het gestelde maximaal aantal pagina's per wens zal bevatten, dan worden de boventallige pagina's niet tot de beoordeling toegelaten en buiten beschouwing gelaten. De verwijzingen naar bijlagen mogen geen onderdeel vormen van het antwoord om op deze manier onder het gestelde maximumaantal A4's "uit te komen". Bijlagen mogen geen onderdeel vormen van het antwoord en worden niet meegenomen in de beoordeling. Illustraties, schema's, organogrammen en voorbeeldrapportages kunnen wel onderdeel vormen van het antwoord.

Indienen inschrijving op Wens 8.2.3

De beantwoording van Wens 8.2.3 mag maximaal één (1) A4-pagina omvatten en dit dient als Bijlage **A04**, vrij format, in één pdf, gezamenlijk met de beantwoording van de andere wensen te worden geüpload.

Met A4 wordt bedoeld een eenzijdig beschreven A4, letterformaat van minimaal 10 punten en regelafstand minimaal 1 en marges rondom van 2,5 cm. TNO baseert de beoordeling van de antwoorden op het gestelde maximum. Indien de Inschrijving meer dan het gestelde maximaal aantal pagina's per wens zal bevatten, dan worden de boventallige pagina's niet tot de beoordeling toegelaten en buiten beschouwing gelaten. De verwijzingen naar bijlagen mogen geen onderdeel vormen van het antwoord om op deze manier onder het gestelde maximumaantal A4's "uit te komen". Bijlagen mogen geen onderdeel vormen van het antwoord en worden niet meegenomen in de beoordeling. Illustraties, schema's, organogrammen en voorbeeldrapportages kunnen wel onderdeel vormen van het antwoord.

3. Gestelde vragen en antwoorden

Vraag nr	Hoofdstuknr. / onderwerp (keuzemenu)	Vraagstelling	Antwoord TNO
1.	5.2.2.2 Kwaliteitsnormen en certificering	Vraag 1 – Proportionaliteit en mededinging bij ISO9001 In de aanbestedingsstukken staat dat inschrijvers moeten beschikken over een ISO9001-certificering of een gelijkwaardig kwaliteitsmanagementsysteem. Binnen de taaltrainingsbranche en bij aanbestedingen voor taaltraining is dit uitzonderlijk; naar ons weten beschikken slechts enkele aanbieders over dit certificaat en het hebben van een vergelijkbaar handboek is ook ongebruikelijk. Volgens de Gids Proportionaliteit dienen eisen proportioneel en niet onnodig marktbeperkend te zijn. Kunt u toelichten op basis van welk marktonderzoek u heeft vastgesteld dat er voldoende aanbieders zijn die aan deze eis kunnen voldoen, zodat de mededinging daadwerkelijk gewaarborgd blijft? En hoe voorkomt u dat deze eis ertoe leidt dat slechts één of twee partijen kunnen inschrijven?	TNO verwijst u naar het antwoord van TNO op vraag nummer 1 in de Nota van Inlichtingen van 16 september 2025. TNO heeft op basis van eigen marktanalyse vastgesteld dat er voldoende aanbieders op de markt zijn die aan de gestelde eis zullen voldoen door middel van een ISO 9001:2015 certificaat of een gelijkwaardig kwaliteitssysteem (-certificaat) of beschikken over een actueel en geldig intern kwaliteitshandboek, waarmee voldaan wordt aan de ISO 9001:2015 normering, en aldus kunnen aantonen dat de Inschrijver over een kwaliteitsnorm beschikt. Zie ook antwoord van TNO op vraag 4.
2.	5.2.2.1 Referentieprojecten	Vraag 2 – Hoogte referentiebedrag De gestelde eis dat inschrijvers bij één opdrachtgever een referentie van €400.000 per jaar moeten kunnen aantonen, lijkt naar verhouding buitensporig. Dit bedrag vertegenwoordigt circa twee derde van de geraamde waarde van deze opdracht. Volgens de Gids Proportionaliteit mogen referentie-eisen niet hoger zijn dan noodzakelijk om geschiktheid aan te tonen. Daarnaast is het in de praktijk onmogelijk dat meerdere inschrijvers in combinatie aan deze eis voldoen, omdat dit zou vereisen dat directe concurrenten die bij één klant normaliter elkaars concurrent zijn, opeens samen zouden optrekken voor TNO. Daarmee sluit de eis niet alleen individuele aanbieders, maar ook combinaties van partijen uit. Tot slot merken wij op dat er in de markt zeer weinig klanten van deze omvang zijn – TNO zelf is er één van. Deze eis lijkt daarom ook buitengewoon gunstig uit te pakken	TNO verwijst u naar het antwoord van TNO op vraag nummer 3 in de Nota van Inlichtingen van 16 september 2025. Het referentieproject voor kerncompetentie 1 betreft alle soorten Nederlandse en Engelse taaltrajecten (geen inburgeringscursus).

		voor de zittende partij. Kunt u motiveren waarom dit specifieke bedrag noodzakelijk is? Bent u bereid dit bedrag te verlagen naar een proportioneel niveau, bijvoorbeeld €100.000 per jaar, zodat meer gekwalificeerde partijen een kans krijgen?	
3.	5.2.2.1 Referentieprojecten	Vraag 3 – Relevantie referentieomzet Op dit moment wordt verlangd dat inschrijvers kunnen aantonen eerder een omzet van €400.000 per jaar bij één klant te hebben gerealiseerd voor taaltraining. Een dergelijke eis is niet relevant. Het toont vooral historische capaciteit aan, maar zegt weinig over de actuele mogelijkheden anno 2026 om een opdracht van deze omvang te organiseren. In de praktijk werken vrijwel alle aanbieders met zelfstandige taaltrainers die flexibel inzetbaar zijn en in veel gevallen met de contracthouder “meeverhuizen”. Daardoor kan ook een partij zonder dergelijke omzetreferentie vandaag dezelfde feitelijke capaciteit mobiliseren als de huidige leverancier. Deze eis fungeert daarmee meer als een verkapte omzetrempel dan als een relevante capaciteitstoets. Kunt u aangeven waarom u deze eis in deze vorm handhaaft? Zou het niet passender zijn om inschrijvers te vragen te onderbouwen hoe zij hun organisatie en capaciteit opschalen om de uitvoering te borgen?	TNO verwijst u naar het antwoord van TNO op vraag nummer 3 in de Nota van Inlichtingen van 16 september 2025. TNO verwijst u naar paragraaf 1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht van de Aanbestedingsleidraad waar de TNO de doelstelling heeft aangegeven. TNO is een organisatie waar dagelijks tweetalig wordt gesproken en geschreven. Om als organisatie de rol en doel te kunnen realiseren, dienen alle circa 4.900 medewerkers uit 80 diverse landen beide talen te beheersen. Elke dag worden nieuwe medewerkers aangenomen die aan deze voorwaarden om bij TNO te kunnen werken dienen te voldoen. TNO is vervolgens een organisatie die met organisaties binnen en buiten Nederland samenwerkt en daarom is in veel gevallen zeer goede beheersing van de (zakelijke) taal noodzakelijk. Voor TNO is zeer belangrijk dat TNO met één opdrachtnemer werkt die de benodigde omvang aan Nadere Opdrachten kan uitvoeren zonder te werken met een planning of schema van het aantal taaltrajecten en ongeacht het aantal aanmeldingen dat tegelijkertijd kan worden uitgezet. TNO wil graag door middel van deze referentie kunnen vernemen dat de Inschrijver een opdracht van deze omvang in staat is te realiseren (en niet organiseren), en dat de Inschrijver ervaring hiermee heeft. TNO heeft een opdrachtnemer nodig die focus op kwaliteit van de dienstverlening zal leggen in plaats van kwantiteit en die aan de gestelde wensen en eisen van TNO kan voldoen.
4.	5.2.2.2 Kwaliteitsnormen en certificering	Vraag 4 – Alternatieve kwaliteitsborging ISO9001 is in de taaltrainingssector nauwelijks gangbaar en vormt, in combinatie met de hoge omzeteis, een ernstige beperking van de mededinging. In de stukken staat dat inschrijvers ook via een “gelijkwaardig handboek” kunnen voldoen. Dit wordt echter pas ná inschrijving beoordeeld,	De Inschrijver dient aantoonbaar te maken dat het door hem voorgestelde, gelijkwaardige kwaliteitssysteem/certificaat of over een actueel en geldig intern kwaliteitshandboek aan ISO 9001:2015 normering voldoet en hiermee aan de gestelde eis voldoet.

		waardoor MKB-partijen bij voorbaat niet weten of zij wel of niet aan de eis voldoen. Dat is onwenselijk en legt bovendien een buitengewoon zware administratieve last bij inschrijvers. Wij begrijpen dat TNO een zekere kwaliteitsborging wil hanteren. In de praktijk sluiten andere keurmerken beter aan bij de sector. Zo is CEDEO-erkenning al jarenlang hét bewijs van klanttevredenheid, is CRKBO-registratie wettelijk verankerd en voert de NRTO een kwaliteits- en integriteitsaudit bij haar leden uit. Deze instrumenten worden in de markt breed toegepast en erkend. Bent u bereid deze of een combinatie van CEDEO, CRKBO en/of NRTO-registratie als volwaardig alternatief voor ISO9001 te accepteren? Indien niet, kunt u toelichten waarom u van oordeel bent dat deze breed toegepaste kwaliteitsinstrumenten onvoldoende zekerheid bieden en op basis waarvan u tot die conclusie bent gekomen?	TNO verwijst u ook naar het antwoord van TNO op vraag nummer 5 in de Nota van Inlichtingen van 16 september 2025.
5.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	In hoeverre maken trainingen NT1 ook deel uit van de opdracht?	Taaltrainingen NT1 vallen niet onder deze aanbesteding. Onder NT1 verstaat TNO volwassenen educatie voor personen met Nederlands als moedertaal, waarbij de taalvaardigheid op het gebied van basisvaardigheden doorgaans onder referentieniveau 2F conform de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen ligt.
6.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Welke eisen worden gesteld aan de taaltoetsen aan het begin en eind van een taaltraining?	De taaltoets dient het start- en eindniveau van de medewerker en/of deelnemer te bepalen. De Inschrijver kan zelf bepalen welke soort toets en/of assessment ze hiervoor zal inzetten, zolang het taalniveau hiermee wordt bepaald.
7.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Gegeven de zeer diverse (en soms ook wetenschappelijk-inhoudelijke) aard van maatwerktrajecten: trainers zijn niet noodzakelijk ervaren op de diverse aandachtsgebieden van TNO. In hoeverre mogen voor deze maatwerktrajecten in afwijking van 8.1.46 voorbereidingskosten in rekening worden gebracht buiten de directe contacturen met de trainer?	Er mogen geen voorbereidingskosten in rekening worden gebracht. De voorbereiding dient in het Tarief te worden verdisconteerd. Indien de trainer behoefte heeft om de materie die voor de training gebruik moet worden, door de medewerker van TNO uitgelegd te hebben, dan kan de trainer TNO verzoeken om deze uitleg te leveren. Indien hiervoor een meting wordt gepland en uitgevoerd, dan kan de Opdrachtnemer de tijd van deze meting in rekening brengen en hiervoor het uurtarief voor maatwerk traject conform het prijzenblad hanteren.

8.	2.2.10 (Geen) beroep op middelen Derde	Taaltrainers werken in veel gevallen vanuit een positie als zelfstandige (zzp'er) en voeren voor het verwerven van inkomsten in dat kader vaak ook projecten uit voor meerdere aanbieders van taaltrainingen. Kan TNO, mede vanwege de beperkingen als vastgelegd in 2.2.7 van de aanbestedingsleidraad, bevestigen dat deze personen niet worden gezien als onderaannemer c.q. derde en het dus niet nodig is dat deze personen ieder een UAE en/of verklaringen conform Bijlagen B01 of B02 aanleveren?	Conform paragraaf 2.2.7 mag de onderneming, hiermee wordt bedoeld de Inschrijver, deelnemer van een Combinatie, hetzij als onderaannemer c.q. Derde, één (1) maal inschrijven. TNO kan bevestigen dat de onderaannemers niet als Derden worden gezien, indien de Inschrijver geen beroep doet op de financiële en economische draagkracht en/of technische en beroepsbekwaamheid van (een) Derde(n). Voor de onderaannemers die niet als (een) Derde(n) worden gezien, hoeft de Inschrijver geen Bijlage B01 en geen Bijlage B02 in te dienen. TNO verwijst u naar paragraaf 2.2.9 waar TNO heeft vermeld: Indien een Inschrijver zelfstandig voldoet aan de gestelde Geschiktheidseisen maar voor de uitvoering van de werkzaamheden gebruik wenst te maken van (een) onderaannemer(s), hoeft de Inschrijver de onderaannemer(s) niet al in de Inschrijving bekend te maken. De Inschrijver moet in zijn UEA, onderdeel IID, wel aankruisen dat hij van plan is onderaannemers in te zetten, maar de namen daarvan hoeven nog niet bekend te worden gemaakt. Wel moet de Inschrijver dat uiterlijk zeven (7) kalenderdagen na de voorlopige gunning doen. TNO moet immers de in te zetten onderaannemers vooraf accorderen. Dat betekent dat de Inschrijver na de voorlopige gunning UEA's van de onderaannemers moet indienen. TNO is bereid om in de kwestie van zzp'ers als onderaannemer na de gunning werkbare werkprocessen met de Opdrachtnemer vast te stellen.
9.	8.1 Programma van Eisen	8.1.17 Welke eisen gelden er eventueel ten aanzien van het tijdsverloop tussen de verschillende fases?	TNO heeft voor de fases van 1 tot en met 6 geen eisen betreffende tijdsverloop vastgesteld. TNO stelt voor om hiervoor werkafspraken met de Opdrachtnemer te maken. TNO heeft wel in eis 8.1.16 het tijdsverloop van één (1) week genoemd om na fase 1 contact met TNO op te nemen om de vervolgstappen af te stemmen.

10.	8.1 Programma van Eisen	TNO vraagt voor andere dan de trajecten op open inschrijving een tarief per uur aan te geven. Mag worden verondersteld dat een les/sessie van een taaltraining minimaal 2 uur per keer duurt?	TNO gaat ervan uit dat uw vraag de taaltrajecten incompany betreft. Nee, dat mag niet worden verondersteld. Voor taaltraining incompany geldt geen minimum lestijd van 2 uur.
11.	1.2 TNO organisatie	Kunnen in principe op alle TNO-locaties lessen plaatsvinden?	De lessen kunnen in principe op alle TNO-locaties plaatsvinden, mits onder begeleiding. In het geval van locaties waar hogere veiligheidseisen van toepassing zijn, wordt de taaltraining altijd in overleg vastgesteld en er bestaat de mogelijkheid dat er een alternatieve locatie wordt voorgesteld. In overleg met de Opdrachtnemer worden deze locaties bekend gemaakt.
12.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	is de inschrijver vrij om haar eigen taaltoets te gebruiken?	Ja, de Inschrijver is vrij om de eigen taaltoets te gebruiken. Zie ook het antwoord van TNO op vraag nummer 6.
13.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	TNO gaat ervan uit dat voor de taalniveautrainingen een tijdsinvestering tussen de 30-50 uur per taalniveau is. Waarop is dit gebaseerd?	TNO medewerkers zijn hoogopgeleide personen en het leren en ontwikkelen in een onderdeel van hun bestaan. De tijdsinvestering per taalniveautrainingen tussen de 30-50 uur per taalniveau is op basis van TNO ervaring van de afgelopen jaren op het gebied van taaltrainingen en het marktonderzoek dat TNO ten behoeve van deze aanbesteding heeft uitgevoerd.
14.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Uitgaande van een enigszins vergelijkbare omvang lijkt er een voorkeur te zijn voor individuele trajecten zijn. Kunt u dit verklaren?	Binnen TNO is de instroom van medewerkers, die bovendien over diverse taalniveaus beschikken, over de tijd en over locaties verspreid. In veel gevallen worden de taaltrajecten aan Impats (zie hiervoor de aanbestedingsleidraad) gegeven. Daarnaast is er de wens om taaltrajecten snel te laten starten. Daardoor is groepsvorming meestal heel lastig. De medewerkers van TNO voeren de taaltrainingen vaak tijdens de werktijden. Het is zeer complex om een groepstraining te vormen voor diverse medewerkers van diverse teams, afdelingen of units, mits ze hetzelfde leerdoel hebben. Daarom wordt vaak voor een individuele taaltraining gekozen.
15.	2.2.9 Onderaanneming	Kan een onderaannemer ter zake van het voldoen van de geschiktheidseisen (Derde) ingezet worden om de kerncompetenties 1 en/of 2 te halen?	Ja, dat kan. TNO verwijst u naar paragraaf 5.2.2.1 van de Aanbestedingsleidraad: Indien de Inschrijver een beroep doet op de technische en beroepsbekwaamheid van (een) Derde(n), dient de Inschrijver per kerncompetentie waarvoor hij zich op de betreffende

			Derde(n) beroept, een volledig door die Derde(n) ingevulde Bijlage A02 in.
16.	2.2.9 Onderaanneming	Worden met onderaannemers ter zake van de uitvoering van de opdracht taaldocenten die als zzp'ers werken bedoeld?	Ja, met onderaannemers ter zake van de uitvoering van de opdracht worden onder andere taaldocenten bedoeld die als zzp'ers werken. Zie het antwoord van TNO op vraag 8.
17.	2.2.9 Onderaanneming	Op welke gronden accordeert TNO-onderaannemers (ZZP taaltrainers)?	TNO verwijst u naar paragraaf 2.2.9 waar TNO heeft vermeld: Indien een Inschrijver zelfstandig voldoet aan de gestelde Geschiktheidseisen maar voor de uitvoering van de werkzaamheden gebruik wenst te maken van (een) onderaannemer(s), hoeft de Inschrijver de onderaannemer(s) niet al in de Inschrijving bekend te maken. De Inschrijver moet in zijn UEA, onderdeel IID, wel aankruisen dat hij van plan is onderaannemers in te zetten, maar de namen daarvan hoeven nog niet bekend te worden gemaakt. Wel moet de Inschrijver dat uiterlijk zeven (7) kalenderdagen na de voorlopige gunning doen. TNO moet immers de in te zetten onderaannemers vooraf accorderen. Dat betekent dat de Inschrijver na de voorlopige gunning UEA's van de onderaannemers moet indienen. TNO heeft vervolgens in eis 8.1.41 vermeld dat de taaltrajecten door gekwalificeerd personeel (trainer) en (near)native speakers dienen gegeven te worden met een didactische opleiding en aantoonbare ervaring. Onder gekwalificeerde trainer verstaat TNO een trainer die minimaal een HBO/Academisch werk- en denkniveau heeft en minimaal drie (3) jaar aantoonbare werkervaring als taaltrainer heeft opgedaan.

18.	5.2.2.1 Referentieprojecten	p.27, 5.2.2.1. is splitsing van kerncompetentie 2 mogelijk? Als gerenommeerde taalschool hebben wij 30 jaar ervaring met de taalniveaus ERK A0 t/m C2 voor NT2. Wij kunnen zeker aan deze eis voldoen binnen onze open inschrijvingen in combinatie met individuele trajecten. Wij zijn van mening dat het niet realistisch is om deze bandbreedte bij 1 opdrachtgever (in company) neer te leggen. C1 en C2 leerders* zijn een zeer kleine, selecte groep cursisten die vanuit specialistische organisaties bij ons taaltrainingen volgen. Zij zijn meestal niet werkzaam bij grote opdrachtgevers waar wij juist weer veel taaltrainingen aanbieden op de ERK A en B niveaus. Is TNO bereid een splitsing te maken tussen 1 opdrachtgever waar taaltrajecten zijn gegeven in de periode van 1 jaar op de ERK-niveaus A0 t/m B2 en 1 opdrachtgever waar taaltrajecten zijn gegeven in de periode van 1 jaar voor het C1 t/m C2 niveau? Het gaat immers om de ervaring en kwaliteit die een taalschool te bieden heeft. Het getal van 100 zou dan herzien moeten worden. Voet noot: *Er zijn mensen die door jarenlang intensief gebruik van een taal in werk, studie of dagelijks leven een C2-vaardigheid bereiken. Vaak hebben zij een zeer langdurige blootstelling aan professionele contexten waarin taal op hoog niveau gebruikt wordt (journalisten, vertalers, etc.) In de praktijk is C1 vaak het plafond voor de meeste leerders. Niet omdat C2 “onmogelijk” is, maar omdat het een niveau is dat zo dicht bij native taalgebruik ligt dat de investering (jarenlange intensieve scholing, dagelijks gebruik) zelden haalbaar of nodig is.	Nee, TNO is niet bereid om kerncompetentie 2, opgenomen in paragraaf 5.2.2.1 van de Aanbestedingsleidraad, aan te passen en/of te wijzigen. Bij kerncompetentie 2 vraagt TNO dat de Inschrijver de referentie zal voorleggen waaruit blijkt dat de Inschrijver ervaring heeft met het aanbieden en het geven van Nederlandse taaltrajecten (NT2, geen inburgeringscursus) voor 100 deelnemers in de periode van één (1) jaar bij één (1) opdrachtgever vanaf het niveau 0 tot en met C2. In dit geval heeft TNO niet gespecificeerd op welk taalniveau tussen niveau 0 tot en met C2, maar binnen het kader van de taalniveaus: van niveau 0 tot en met C2. TNO heeft hier ook niet gespecificeerd op welke wijze de taaltrainingen zijn gevolgd, bijvoorbeeld als incompany of via open inschrijving.
19.	5.2.2.1 Referentieprojecten	Is TNO bereid een splitsing te maken tussen 1 opdrachtgever waar taaltrajecten zijn gegeven in de periode van 1 jaar op de ERK-niveaus A0 t/m B2 en 1 opdrachtgever waar taaltrajecten zijn gegeven in de periode van 1 jaar voor het C1 t/m C2 niveau? Het gaat immers om de ervaring en kwaliteit die een taalschool te bieden heeft. Het getal van 100 zou dan herzien moeten worden – zie ook vraag 8.	Nee, TNO is niet bereid om de opdracht aan meer dan één (1) Opdrachtgever te gunnen. Nee, TNO is niet bereid om kerncompetentie 2, opgenomen in paragraaf 5.2.2.1 van de Aanbestedingsleidraad, aan te passen en/of te wijzigen. TNO attendeert u over de mogelijkheid om zich als een Combinatie of met (een) Derde(n) in te schrijven.

20.	5.2.2.1 Referentieprojecten	Kwaliteit, cursisttevredenheid en resultaat van de gegeven trainingen worden niet specifiek genoemd. Waarom niet?	Kwaliteit, cursisttevredenheid en resultaat van de gegeven trainingen zijn als prestatie indicatoren binnen deze opdracht opgenomen. TNO is van mening dat kwaliteit, cursisttevredenheid en resultaat van de gegeven trainingen geen betrouwbare kwantitatieve referentie zijn, omdat elke organisatie een eigen manier van beoordelen, monitoren en evalueren van kwaliteit, cursisttevredenheid en resultaat van de gegeven trainingen kan hanteren, wat niet tot een gelijksoortig resultaat kan leiden.
21.	5.2.2.2 Kwaliteitsnormen en certificering	De inschrijver dient te beschikken over een ISO 9001:2015 of een hieraan gelijkwaardige kwaliteitssysteem/certificaat. Voldoet het Blik op Werk keurmerk of CEDEO?	De Inschrijver dient aantoonbaar te maken dat het door hem voorgestelde, gelijkwaardige kwaliteitssysteem/certificaat of over een actueel en geldig intern kwaliteitshandboek aan ISO 9001:2015 normering voldoet en hiermee aan de gestelde eis voldoet.
22.	6.1 Gunningscriterium Beste prijs-kwaliteitverhouding (BPKV)	Wordt bij specifieke maatwerk trainingen (Engels) rekening gehouden met eventuele ontwikkelkosten?	Nee. TNO verwijst u naar eis 8.1.46 en het antwoord van TNO op vraag 7.
23.	8.1 Programma van Eisen	Personeel - 8.1.43; wat als twee weken termijn niet gehaald wordt? Soms wordt er last minute gestart met trainingen.	Eis 8.1.43 betreft het leveren door de Opdrachtnemer van een lijst van in te zetten trainers aan TNO, waaruit blijkt dat de voorgestelde trainers voldoen aan de gestelde eisen en over een VOG beschikken. De Opdrachtgever dient er zorg voor te dragen dat de trainers bekend zijn, beschikken over de gevraagde documentatie waardoor Opdrachtgever aan deze eis voldoet.
24.	1 Aanbestedende Dienst en opdracht	Kunt u op basis van het verleden een indicatie geven van de cursusbehoefte per locatie, inclusief online?	Nee, TNO kan deze gegevens niet delen, omdat deze gegevens door TNO niet worden gemonitord. Hoewel het grootste aantal TNO medewerkers zich concentreert in regio's Den Haag, Eindhoven en Utrecht, dient de Inschrijver in staat te zijn om op elke locatie van TNO een taaltraject te geven.
25.	1 Aanbestedende Dienst en opdracht	U beschrijft dat veel opdrachten individuele trainingen betreffen. Is dit beleid of laat u de deelnemers vrij in deze keuze?	Nee, het is geen beleid van TNO. De deelnemers kunnen, in overleg met de leidinggevende, bepalen op welke manier ze het taaltraject volgen. Per Nadere Opdracht heeft het wel de voorkeur om te bepalen of een individueel of groepstraject passend is.
26.	8.1 Programma van Eisen	Als een deelnemer uitvalt of verzuimt, dan vergoedt u maximaal 25% van de resterende kosten (8.1.23) . Hoe vaak	Het komt af en toe voor dat deelnemers uitvallen of verzuimen tijdens de taaltrainingen en per geval kan dit op een ander moment na de start van de taaltraining plaatsvinden. TNO is een organisatie die

		komt dit voor en hoe snel na de start van de training gebeurt dit dan? Kunt u iets vertellen over de leercultuur bij TNO?	vooral uit hoogopgeleide, ambitieuze en talentvolle medewerkers bestaat die door intrinsieke motivatie worden gedreven.
27.	8.1 Programma van Eisen	U vraagt aan de opdrachtnemer twee weken voor aanvang van de raamovereenkomst een lijst van trainers, inclusief VOG aan te leveren. De aanvraagtermijn voor een VOG is 1 tot 4 weken. De mededeling gunningsbeslissing is op 20 november en op 1 januari is de ingangsdatum van de raamovereenkomst. Dat is een hele strakke planning. Is het akkoord om een week voordat de training begint de VOG te overleggen van de betreffende trainer? Zo nee, kunt u op een andere manier flexibel omgaan met deze eis?	TNO gaat ervan uit dat de Inschrijver aan wie TNO voornemens is de opdracht te gunnen, voorbereidingen zal treffen en de in te zetten trainers hiervoor zal selecteren om aan eis 8.1.43 te voldoen. Zonder te beschikken over een VOG mag een trainer niet op een locatie van TNO aanwezig zijn volgens het securitybeleid van TNO. Indien tijdens de werking van de Raamovereenkomst een nieuwe onderaannemer wordt voorgesteld, dan dient deze onderaannemer eerst door TNO te worden geaccordeerd. In dat geval is TNO akkoord met uw voorstel om één (1) week voordat de taaltraining zal beginnen, de VOG van de trainer te overleggen.
28.	8.1 Programma van Eisen	U vraagt om facturatie na afloop van de training. Dat betekent dat als een training 4 maanden duurt, en er ook nog een betalingstermijn gehanteerd wordt van 30 dagen, dat we na 5 maanden betaald worden. Dat vraagt om veel voorfinanciering. Het is in de markt gebruikelijk om bij aanvang van de cursus te factureren. Wilt u het factureermoment naar voren halen?	Nee, TNO zal het factuurmoment niet naar voren halen. TNO is wel bereid om de werkprocessen op dit gebied nader in te richten, zodat de voorfinanciering wordt geminimaliseerd, bijvoorbeeld door deelfacturen.
29.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Volgens de Leidraad internationaal werken van TNO dienen Impats het taal niveau B1 NT2 te behalen. Hoeveel tijd krijgen TNO medewerkers om dat niveau te behalen?	TNO heeft in de Leidraad Internationaal werken of in een ander beleid de doorlooptijd niet gespecificeerd in welke Impats het taalniveau B1 NT2 dienen te behalen.
30.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Is er een minimum taalniveau Engels voor TNO medewerkers?	Nee, er is op dit moment geen minimum taalniveau Engels voor de medewerkers.
31.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	In hoeverre staat TNO open voor samenwerking met leveranciers om gezamenlijk te zoeken naar en door te voeren van kleine verbeteringen in de huidige werkwijze of aanvraagprocedure, die bijvoorbeeld kunnen bijdragen aan het verlichten van administratieve taken voor het TTC en het verlagen van de totale kosten?	TNO heeft in de Aanbestedingsleidraad in paragraaf 1.6 onder "Samenwerking met TNO" vermeld dat TNO wenst tijdens de implementatie van de Raamovereenkomst het proces rondom het aanmelden voor het taaltraject en de manier van samenwerken nader af te stemmen.

32.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Kan TNO aangeven hoeveel van de trainingen momenteel op locatie vs. online worden gegeven?	Zie het antwoord van TNO op vraag 24.
33.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Kan TNO, indien mogelijk, specificeren hoeveel f2f trainingen er ongeveer per locatie zijn gegeven?	TNO gaat ervan uit dat u onder f2f bedoelt: "Face-to-face" taaltraining. Zie het antwoord van TNO op vraag 24.
34.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Met het oog op het organiseren van f2f groepstrainingen, wat voor thuiswerk policy hanteert TNO momenteel?	De groepstrainingen die op locatie worden gegeven, is het de bedoeling dat het door de deelnemers bijgewoond wordt op locatie. Het TNO-thuiswerk beleid / policy is niet relevant voor de uitvoering van de Nadere Opdrachten. Indien nodig, is TNO bereid om deze kwestie na de gunning nader, in werkprocessen, met de Opdrachtnemer vast te stellen.
35.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Buiten het centraliseren van taaltraining bij een leverancier, heeft het TNO andere wensen of verbeter punten voor dit programma?	TNO verwijst u naar paragraaf 1.6 van de Aanbestedingsleidraad waar TNO de gewenste situatie heeft benoemd en naar paragraaf 8 waar TNO de eisen en wensen heeft benoemd in het kader van deze opdracht.
36.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	TNO gaat ervanuit dat een deelnemer binnen 30-50 uur een CEFR niveau kan verbeteren, is dit gebaseerd op de huidige ervaring? De algemene richtlijnen van bijvoorbeeld Cambridge University is dat men gemiddeld 150-250 studie uren nodig heeft per CEFR niveau.	Zie het antwoord van TNO op vraag 13.
37.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Wat zijn de huidige aanwezigheidsrichtlijnen voor TNO medewerkers die een groepscursus volgen?	TNO heeft op dit moment geen algemene richtlijnen betreffende aanwezigheid van deelnemers op een groepstraining, maar TNO stimuleert een zo hoog mogelijke aanwezigheid.

38.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	In de sectie Voorbereiding wordt gesteld: “De opdrachtnemer dient in staat te zijn om binnen de gevraagde periode een intake uit te voeren en taaltoets en/of assessment af te nemen om het startniveau van de medewerker te bepalen.” Kunt u aangeven wat er precies wordt verstaan onder “de gevraagde periode” in deze context? Is er sprake van een vooraf gedefinieerde termijn of Service Level Agreement (SLA) waar opdrachtnemers zich aan dienen te conformeren voor het uitvoeren van intake en toetsing?	Nee, er is geen vooraf gedefinieerde termijn of Service Level Agreement (SLA) waar opdrachtnemers zich aan dienen te conformeren voor het uitvoeren van een intake en toetsing in het kader van taaltrajecten. Onder "de gevraagde periode" verstaat TNO de periode die de Opdrachtnemer met de medewerker heeft afgesproken.
39.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	TNO maakt momenteel veelvuldig gebruik van individuele (privé) cursussen Nederlands. In hoeverre is het een beleidsmatig doel om medewerkers in toenemende mate te laten deelnemen aan groepscursussen, met het oog op kostenreductie en het bevorderen van gezamenlijk leren?	TNO heeft niet als specifiek beleidsmatig doel om in toenemende mate groepstrainingen te laten organiseren. Bij de keuze tussen individuele taaltraining of groepstraining kan echter het kostenaspect worden meegewogen. Zie ook het antwoord van TNO op vraag 14.
40.	6.1.2 Subgunningscriterium Kwaliteit (KW)	TNO geeft aan de inschrijvers op prijs en kwaliteit te beoordelen. Echter, de mogelijkheid om de kwaliteit aan te tonen is zeer beperkt (1 A4 document per wens). Huidige leveranciers zijn in dit geval in het voordeel aangezien TNO hun werkwijze, kwaliteit, cursussen, materiaal etc. kent. Is het mogelijk voor andere leveranciers om dit toe te lichten en te laten zien tijdens een korte presentatie?	Nee, een presentatie is niet mogelijk, omdat een presentatie niet bij deze aanbesteding als een onderdeel van de beoordeling is opgenomen.

41.	5.2.2.1 Referentieprojecten	Door het hoge bedrag dat wordt verlangd lijkt heeft het er de schijn van dat TNO de opdracht onderhands zou willen gunnen aan een bestaande opdrachtnemer voor wie TNO hoogstwaarschijnlijk een van de grotere klanten is. Onze organisatie kent een heleboel opdrachtgevers voor wie we werken (> 2500) en werkt ook aan grotere (overheids-) projecten met hele grote factuurbedragen (in totaal voor meer dan het genoemde bedrag) maar wij weten dat het erg uitzonderlijk is om het genoemde bedrag bij 1 partij te realiseren zeker net volgens alle genoemde specificaties (taal, vorm). Natuurlijk kan het aantal trainingen meegroeien in de relatie. Kortom het lijkt ons niet zo fair en niet realistisch om deze eisen op voorhand te stellen.	TNO herkent geen vraag uit de door uw gestelde vraag. Zie het antwoord van TNO op vraag 3.
42.	5.2.2.2 Kwaliteitsnormen en certificering	Er zijn al antwoorden in de Vragen en Antwoorden sessies waaruit duidelijk wordt dat ISO niet het enige instrumentarium is. Zijn er wel harde eisen voor wat betreft het goed omgaan met de taaltrainers als het gaat om honorarium? Met andere woorden hoe kijkt TNO aan tegen het betalen van docenten onder het gemiddelde ZZP - tarief? Onze vraag is of jullie de link zien tussen kwaliteit en marktconforme tarieven en of ondermaats betalen eventueel uitsluitel kan betekenen?	TNO bepaalt niet hoe de Inschrijver en/of Opdrachtnemer omgaat met het honorarium van de trainers die de Inschrijver en/of Opdrachtnemer voor de opdracht van plan zou zijn om in te zetten. Door het ondertekenen van UEA verklaart de Inschrijver dat op de Inschrijver geen uitsluitingsgronden van toepassing zijn. Door het inschrijven op deze aanbesteding gaat de Inschrijver vervolgens akkoord om zich te houden aan de principes van de TNO Gedragscode voor Leveranciers. Daarbij verwijst TNO naar de Concept Raamovereenkomst artikel 9. TNO verwijst u vervolgens naar paragraaf 6.1.1 van de Aanbestedingsleidraad waar TNO de eisen aan de Tarieven heeft vastgesteld.
43.	5.2.2.1 Referentieprojecten	Kerncompetentie 1 vereist een referentie-opdracht met een jaarlijkse opdrachtwaarde van € 400.000 voor zowel Nederlands- als Engelstalige trajecten. Deze drempel lijkt de markttoegang te beperken tot slechts een zeer klein aantal (mogelijk 2) aanbieders. Kunt u toelichten hoe deze eis zich verhoudt tot de aanbestedingsrechtelijke beginselen van gelijke behandeling en daadwerkelijke mededinging? Tevens verzoeken wij u daarom te overwegen de minimale jaarlijkse opdrachtwaarde te verlagen naar € 100.000, zodat kwalitatief gelijkwaardige partijen eveneens kunnen inschrijven.	Zie het antwoord van TNO op vraag 3.

44.	2.1 Planning van de Aanbestedingsprocedure	Indien de referentie-eis onder kerncompetentie 1 wordt aangepast, geldt volgens de Aanbestedingswet dat bij een wezenlijke wijziging van de selectievoorwaarden de inschrijftermijn moet worden verruimd. Kunt u bevestigen dat u in zo'n geval de planning aanpast en een nieuwe termijn stelt die inschrijvers voldoende gelegenheid biedt hun aanmelding hierop af te stemmen?	Deze vraag is niet van toepassing. Zie het antwoord van TNO op vraag 3.
45.	5.2.2.2 Kwaliteitsnormen en certificering	In de leidraad wordt naast ISO 9001 ook een "gelijkwaardig kwaliteitsborgingssysteem" toegestaan. In 5.2.2.2 van de leidraad staat dat wij een inhoudsopgave, korte toelichting en samenvatting en borging van het systeem op maximaal één A4 moeten aanleveren. De Nota van Inlichtingen bevestigt dat een CRKBO-registratie als zodanig kan worden beschouwd, mits de inschrijver de gelijkwaardigheid aantoont. Kunt u toelichten op basis van welke beoordelingscriteria TNO vaststelt of een alternatief keurmerk gelijkwaardig is aan ISO 9001?	De Inschrijver dient de gelijkwaardigheid van een alternatief keurmerk aan ISO 9001 aan te tonen zoals in de paragraaf 5.2.2.2 van de Aanbestedingsleidraad staat vermeld. Er zijn in dit geval geen beoordelings-criteria, maar dient gelijkwaardigheid te worden aangetoond door de argumentatie en motivering door de Inschrijver.
46.	5.2.2.2 Kwaliteitsnormen en certificering	Het (vernieuwde) NRTO-keurmerk dekt alle kernelementen van ISO 9001 (procesbeheersing, klanttevredenheid en continue verbetering) en wordt periodiek door een onafhankelijke certificerende instelling geaudit. Kunt u bevestigen dat dit keurmerk als gelijkwaardig kwaliteitsborgingssysteem wordt geaccepteerd? Zo, nee, kunt u uw antwoord motiveren?	TNO is bereid om het lidmaatschap van de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO) als gelijkwaardig kwaliteitssysteem (-certificaat) te beschouwen, indien Inschrijver de gelijkwaardigheid kan aantonen.
47.	8.1 Programma van Eisen	a. Kunt u bevestigen dat het in 8.1.29 genoemde maximum aantal uren uitsluitend ziet op les-/contacturen en dat eventuele zelfstudie/huiswerk buiten dit maximum valt? b. Op basis van onze praktijkervaring met theoretisch geschoolde deelnemers, en conform gangbare marktnormen, is voor die doelgroep een traject van maximaal 60 lesuren gebruikelijk om het gewenste niveau betrouwbaar te bereiken. Wij verzoeken u de limiet van 50 lesuren te verhogen naar 60 lesuren, zodat het programma aansluiten blijft bij de gangbare didactische praktijk en realistische leerdoelen.	Het antwoord op uw vraag a: Ja, TNO bevestigt dat het aantal uren in eis 8.1.29 de taaltraining (les) uren betreft en dat eventuele zelfstudie/huiswerk buiten dit maximum valt. Het antwoord op uw vraag b: Nee, TNO is niet akkoord met uw voorstel om het aantal uren van 50 naar 60 te verhogen. Indien de deelnemer het beoogde leerdoel en/of taalniveau tijdens de taaltraining niet zal behalen, dan kan de Opdrachtnemer in zijn aanbevelingen een aanvullende en/of vervolg taaltraining voorstellen.

48.	8.1 Programma van Eisen	Eis 8.1.34 stelt dat een groepstraining uit minimaal 2 en maximaal 8 deelnemers bestaat. In de scope geeft TNO echter aan dat medewerkers ook kunnen deelnemen aan open trainingen “volgens de planning en op de manier zoals de inschrijver deze aanbiedt.” Kunt u bevestigen dat deze groeps-grootte-eis uitsluitend geldt voor incompany-trainingen en niet voor de open trainingen binnen het standaardaanbod van de inschrijver? Mocht dit anders zijn, verzoekt opdrachtnemer de eis zodanig aan te passen dat bij open trainingen een groeps-grootte is toegestaan tussen minimaal 6 en maximaal 18 deelnemers.	Ja, TNO bevestigt dat een groepstraining van minimaal 2 en maximaal 8 deelnemers uitsluitend voor taaltrainingen incompany geldt en niet voor de taaltrainingen open inschrijving.
49.	8.1 Programma van Eisen	In eis 8.1.9 vraagt u een VOG met functie-aspecten 11, 12, 37, 41 en 61. De aspecten 37 (beschikken over goederen) en 61 (onderhouden/bedienen van machines of voertuigen) lijken echter geen direct verband te houden met het uitvoeren van taal- en opleidingstrajecten, terwijl aspecten 11, 12 en 41 dit verband wel hebben. Kunt u toelichten waarom voor deze opdracht toch voor 37 en 61 is gekozen en overwegen deze twee functie-aspecten te laten vervallen, zodat uitsluitend de voor de werkzaamheden relevante aspecten (11, 12 en 41) worden voorgeschreven?	De eisen die TNO voor het inleveren van de VOG vraagt, worden conform TNO security richtlijnen vastgesteld en gelden voor de leveranciers van TNO.
50.	8.1 Programma van Eisen	In eis 8.1.43 wordt gevraagd uiterlijk twee weken voor ingangsdatum van de raamovereenkomst een volledige lijst van in te zetten trainers, inclusief VOG-bewijzen, aan te leveren. Gezien de aard van een Raamovereenkomst met Nadere Opdrachten over twee talen, 9 trajectvormen/niveaus per taal, fysieke en online varianten, zowel Incompany als open opleidingen, is op dat moment vaak nog niet bekend welke trainers daadwerkelijk worden ingezet. Wij kunnen wel garanderen dat voor inzet van een trainer: - de trainer aantoonbaar aan alle gestelde eisen voldoet; - een geldige VOG met de voorgeschreven functie-aspecten beschikbaar is; - wij een administratie bijhouden van deze bewijzen en TNO	TNO vraagt om uiterlijk twee (2) weken voor aanvang van de Raamovereenkomst een lijst van in te zetten trainers aan TNO te overhandigen, waaruit blijkt dat de voorgestelde trainers voldoen aan de gestelde eisen en over een VOG beschikken. In dit geval vraagt TNO niet om VOG-bewijzen te overleggen. Zie ook het antwoord van TNO op vraag 27. TNO gaat akkoord met uw werkwijze aanvullend aan eis 8.1.43 onder voorwaarde dat de trainer altijd in het bezit van een geldig VOG-bewijsstuk zal zijn op het moment dat de trainer een taaltraining op een locatie van TNO zal geven. Dit bewijsstuk wordt door TNO-security vereist bij aanwezigheid op locaties van TNO.

		desgevraagd direct inzage verlenen. Bent u akkoord met deze werkwijze?	
51.	8.1 Programma van Eisen	Eis 8.1.51 bepaalt dat na afloop van de dienstverlening wordt gefactureerd. Bij trajecten die weken of maanden lopen en een betalingstermijn van 30 dagen betekent dit volledige voorfinanciering door opdrachtnemer. Wij verzoeken u om facturering bij aanvang toe te staan, zodat de financieringslast evenwichtig wordt verdeeld.	TNO is niet akkoord met uw verzoek om facturering bij aanvang toe te staan. Zie ook het antwoord van TNO op vraag 28.
52.	8.1 Programma van Eisen	Eis 8.1.51 schrijft voor dat per medewerker gefactureerd wordt met vermelding van een PO-nummer. Bij groepstrainingen wordt echter een uurtarief voor de hele groep gehanteerd, waardoor facturering per medewerker administratief en financieel onnodig complex wordt. Kunt u bevestigen dat facturering per Nadere Opdracht / groepstraining wordt geaccepteerd in plaats van per individuele medewerker, mits het bijbehorende PO-nummer wordt vermeld?	Ja, TNO kan bevestigen dat facturering per Nadere Opdracht voor de groepstraining per groepstraining wordt geaccepteerd met het bijbehorende PO-nummer.
53.	9 Overzicht van Bijlagen	Raamovereenkomst. 9. Prestatie afspraken. De prestatie-indicator vereist dat minimaal 90 % van de taaltrajecten “conform planning” verloopt, waarbij “geen verzuim of uitval” wordt genoemd. a. Kunt u bevestigen dat “verzuim/uitval” uitsluitend ziet op oorzaken die toerekenbaar zijn aan de opdrachtnemer (bijv. afzegging docent, logistieke problemen) en dat afwezigheid of annulering door deelnemers of de opdrachtgever buiten deze KPI valt? b. Kunt u daarnaast bevestigen dat lessen die in overleg worden verplaatst of ingehaald niet als uitval worden beschouwd? c. Wilt u specificeren op welke meetperiode en formule deze KPI wordt beoordeeld (bijv. kalenderjaar)?	Het antwoord op uw vraag a: Ja, TNO bevestigt dat “verzuim/uitval” uitsluitend ziet op oorzaken die toerekenbaar zijn aan de opdrachtnemer en dat afwezigheid of annulering door deelnemers of de opdrachtgever buiten deze KPI valt. Het antwoord op uw vraag b: Ja, TNO bevestigt dat lessen die in overleg worden verplaatst of ingehaald niet als uitval worden beschouwd. Het antwoord op uw vraag c: De meting dient per kwartaal plaats te vinden en de evaluatie per kalenderjaar.

54.	9 Overzicht van Bijlagen	Intellectueel eigendom (artikel 13 AIV) Artikel 13.1 bepaalt dat alle “voorgond” die in het kader van de opdracht tot stand komt aan TNO toekomt. Onze organisatie beschikt al over uitgebreid, generiek les- en oefenmateriaal dat wij bij diverse opdrachtgevers inzetten. Kunt u bevestigen dat: 1. Alleen nieuw materiaal dat specifiek op verzoek van TNO wordt ontwikkeld en volledig wordt gefinancierd vanuit deze raamovereenkomst als “voorgond” wordt aangemerkt; 2. Bestaand of generiek les- en oefenmateriaal, inclusief onderliggende methodieken, als “achtergrond” eigendom van Opdrachtnemer blijft.	Het antwoord op uw vraag 1: Ja, TNO bevestigt dat alleen nieuw materiaal dat specifiek op verzoek van TNO wordt ontwikkeld en volledig wordt gefinancierd vanuit deze Raamovereenkomst als “voorgond” wordt aangemerkt. Het antwoord op uw vraag 2: Ja, TNO bevestigt dat bestaand of generiek les- en oefenmateriaal, inclusief onderliggende methodieken, als “achtergrond” eigendom van Opdrachtnemer blijft.
55.	9 Overzicht van Bijlagen	Aansprakelijkheidslimiet (art. 19.1 AIV) Artikel 19.1 kent geen plafond voor aansprakelijkheid, terwijl 5.2.1.1 van de leidraad een verzekeringslimiet van € 1.250.000 per aanspraak voorschrijft. Kunt u bevestigen dat de aansprakelijkheid van opdrachtnemer wordt beperkt tot het verzekerde bedrag van de voorgeschreven aansprakelijkheidsverzekering (per aanspraak en per jaar) en dat indirecte gevolgschade wordt uitgesloten?	Ja, TNO kan bevestigen dat de aansprakelijkheid van Opdrachtnemer wordt beperkt tot het verzekerde bedrag van de voorgeschreven aansprakelijkheidsverzekering (per aanspraak en per jaar) en dat indirecte gevolgschade wordt uitgesloten. TNO verwijst u ook naar artikel 4.2 van de Concept Raamovereenkomst.
56.	9 Overzicht van Bijlagen	Personeelsgegevens (artikel 26 AIV) Artikel 26.1 verzoekt om, op verzoek, inzicht te verschaffen in personalia, relevante arbeidsvoorwaarden, burgerservicenummers (BSN) en verblijfs- en werkvergunningen van ingezette medewerkers, met een meldplicht bij elke wijziging (26.4). Kunt u toelichten: - Welke wettelijke grondslag en welk doel TNO heeft voor het opvragen van BSN en arbeidsvoorwaardelijke gegevens, gezien de AVG-principes van gegevensminimalisatie en doelbinding?; - Of volstaan kan worden met naam, functie, VOG-bewijs, zoals in eis 8.1.43 gesteld? - Of de meldplicht in 26.4 kan worden beperkt tot wijzigingen	Dit artikel heeft te maken met TNO securitybeleid en richtlijnen om voor TNO te mogen werken en op locaties van TNO aanwezig te kunnen zijn. Het betreft de algemene voorwaarden en per opdracht wordt bekeken welke informatie van de ingezette Opdrachtgever nodig is. Indien het in het kader van de opdracht, of delen van de opdracht, nodig is om de gegevens te verschaffen, dient de Opdrachtnemer aan deze voorwaarden te voldoen. TNO is bereid om deze aspecten na de gunning nader, in werkprocessen, met de Opdrachtnemer vast te stellen.

		die de inzetgeschiktheid gedurende een Nadere Opdracht beïnvloeden (bijv. ingetrokken VOG)?	
57.	8.2 Programma van Wensen	Voor wens 8.2.1 geldt een paginalimiet van maximaal 1 A4. Deze wens vraagt echter in zes subonderdelen (A t/m F) om een beschrijving die specifiek, concreet, creatief en realistisch is, inclusief uitleg over intake, niveaubepaling, urenregistratie, aansluiting op TNO en gebruikte leermiddelen. Een volledige beantwoording binnen 1 pagina is daardoor nauwelijks mogelijk zonder aan concreetheid in te boeten. Wij verzoeken u de paginalimiet te wijzigen naar maximaal 2 A4;	TNO is akkoord met uw voorstel om voor wens 8.2.1 het aantal A4 pagina's van maximaal één (1) A4 naar maximaal twee (2) A4-pagina's te wijzigen.
58.	8.2 Programma van Wensen	Voor wens 8.2.3 geldt een paginalimiet van maximaal 1 A4. Deze wens vraagt om een beschrijving van werkwijze, ontzorging, coördinatie, rapportage en communicatie. Wilt u overwegen een aanvullende schema-bijlage (bijv. communicatieflow) van 1A4 toe te staan, zodat alle gevraagde elementen toetsbaar en vergelijkbaar kunnen worden uitgewerkt?	Nee, TNO is niet bereid om een aanvullende schema-bijlage van 1A4 voor wens 8.2.3 toe te staan.
59.	8.1 Programma van Eisen	Eis 8.1.59 verplicht opdrachtnemer bij beëindiging van de raamovereenkomst "de data" aan TNO of een opvolgende contractpartner over te dragen. Kunt u specificeren welke gegevens u verstaat onder "de data"?	Met de data bedoelt TNO de gegevens die de Opdrachtnemer tijdens de uitvoering van Nadere Opdrachten in het kader van de Raamovereenkomst heeft verzameld.
60.	5.2.2.1 Referentieprojecten	Kerncompetentie 1: U bedoelt hier dat de totale opdrachtwaarde ten minste 400.000 euro moet zijn over de periode van 1 jaar en deze opdrachtwaarde is uitgevoerd bij 1 opdrachtgever. De gekozen periode mag ergens in de laatste 3 jaar liggen gerekend vanaf de datum van Aankondiging van de aanbestedingsprocedure. Correct?	Het referentieproject dient in de afgelopen drie (3) jaar, gerekend vanaf de datum van Aankondiging van deze Aanbestedingsprocedure, uitgevoerd te worden. Indien gebruik gemaakt wordt van een nog niet (geheel) afgerond project, mogen alleen de werkelijk behaalde resultaten van de lopende overeenkomst worden opgegeven en kan niet worden volstaan met een prognose van de resultaten.
61.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Kunt u een inschatting geven op basis van het voorgaande jaar betreffende de verhouding tussen de taaltrajecten die incompany op locatie plaatsvonden en de taaltrajecten die incompany online plaatsvonden	Zie het antwoord van TNO op vraag 24.

62.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Hanteren jullie een minimum instroomniveau voor de zakelijke taaltrajecten, of moeten deelnemers op ieder niveau kunnen instromen?	De medewerkers moeten ongeveer een gelijk taalniveau hebben om een zakelijke taaltraining in de groep te kunnen volgen. De individuele medewerker kan op elk taalniveau voor een zakelijk taaltraject instappen.
63.	1.6 Doelstelling, omvang en inhoud van de beoogde opdracht	Kunt u een inschatting geven op basis van het voorgaande jaar betreffende de meest gevraagde locatie waar de taaltrajecten plaatsvonden?	Zie het antwoord van TNO op vraag 24.
64.	6.1.1 Subgunningscriterium Prijs TP (Totaal Prijs)	Geldt de aangegeven prijsbandbreedte zowel voor het incompany op locatie uurtarief als voor het incompany online uurtarief?	Ja, voor de incompany op locatie en online taaltrajecten geldt hetzelfde minimum en maximum Tarief. TNO verwijst u naar paragraaf 6.1.1 van de Aanbestedingsleidraad.
65.	6.1.1 Subgunningscriterium Prijs TP (Totaal Prijs)	Kunt u toelichten hoe reiskosten in een offerte zouden worden berekend, indien de inschrijver meerdere locaties heeft? Wordt hiervoor de afstand vanaf de dichtstbijzijnde locatie genomen?	De reiskosten worden berekend op basis van de werkelijke afstand van een standplaats van vertrek van een trainer tot de locatie van TNO waar de taaltraining wordt uitgevoerd en van de TNO locatie waar de taaltraining worden uitgevoerd tot de standplaats van retour. TNO verwijst u ook naar eis nummer 8.1.32 van de Aanbestedingsleidraad.
66.	9 Overzicht van Bijlagen	Het viel ons op dat bijlage A04 niet tussen de stukken staat, kan deze nog worden toegevoegd?	Bijlage A04 is een vrij format. TNO attendeert u op de eisen die TNO in de Aanbestedingsleidraad heeft vermeld met betrekking tot indienen van de inschrijving per wens en naar de wijziging die TNO in punt 2 van de Nota van Inlichtingen 2 heeft vermeld.